

Deres Ref.

Vår ref. (Bes oppgitt ved svar)

Dato:
25.05.20

PRIS FOR VELDREVET GÅRDSBRUK 2019 ER TILDELT NORDTUN GÅRD, BØ I ANDØY, 8484 RISØYHAMN.

Statutter for utdeling av vandrepokal for veldrevet gårdsbruk.

Vedtatt av styret i Nordland landbrukssekskap på møte den 26. april 2012.

Kandidaten skal være en god ambassadør for landbruksnæringa.
Som kandidat kan være enkeltbruker, brukerfamilie eller fellestiltak.

Følgende kriterier skal vektlegges ved valg av kandidat:

- Kandidaten skal være utadrettet og ha en positiv holdning til yrket.
- Gården skal være et positivt element i kulturlandskapet.
- Det stilles krav om total kvalitet i produksjonen. Total kvalitet omfatter blant annet etikk, jord- og plantekultur, dyrestell, produkt kvalitet og at produksjonsfaktorene er tilpasset hverandre.
- Gården skal ha en sunn økonomi og en fornuftig utnyttning av ressursgrunnlaget.

Vandrepokalen for 2019 er tildelt Nordtun Gård ved May og Stig Johannessen, Bø i Andøy, 8484 Risøyhamn.

Kandidaten er foreslått av Tor Erling Nilssen, Norsk Landbruksrådgivning Nord Norge Kleiva, 8404 Sortland. Han skriver blant annet følgende:

May og Stig er fantastiske ambassadører for landbruket i Vesterålen. I løpet av hvert år har de et enormt antall besøkende innom gården sin. De har deltatt i oste-VM og er stadig synlig på ulike markeder. Turister fra fjern og nær får et innblikk i nord-norske landbrukstradisjoner. Nordtun gård er med å presentere norsk landbruk for turister og lokalsamfunnet. Det er antagelig en av de viktigste oppgavene i vår tid.

Gården ligger tett ved nasjonal turistvei og er et av mange friske pust på yttersida av andøy. Gården er alltid ryddig og fin. Stig er en dyktig agronom. Det er alltid liv og røre på gården.

Stig har gjentatte ganger vært på listen over best ytelse i landet, kvaliteten er også svært god. May produserer ost av denne melken. Stig og May legger hele sin flid i produktet, og det oser kvalitet fra føret produseres på enga til osten er levert til privatkunden eller restauranten. Det gode samarbeidet de to har på gården er nøkkelen for kvaliteten.

Adresse:	Telefon	E-post	Kontonummer
Statens hus Moloveien 10 8002 Bodø	75 54 78 48	fmnojko@fylkesmannen.no	1503 46 01523

Det kreves mye ryggrad og pågangsmot for å starte et ysteri. Den totale pakken med alle beina gården har å stå på er viktig for sysselsettingen i Andøy. I løpet av året er det mange hender i arbeid på gården. May og Stig har skapt arbeidsplasser både for seg selv og andre.

Utvalget som har vurdert innkomne forslag vil spesielt nevne følgende argumenter:

Dette er Stig sin familiegård. Brukerparet er 5. generasjon på gården. De overtok gården i desember 1999, men hadde drevet den sammen med Stig sin far fra 1996. På gården var det i 1999 et fjøs for 20 melkekyr med 40 % påsett. Faren til Stig bygde det i 1974. Det var ca. 100 dekar egen dyrka mark på gården i 1999.

I dag har de 165 dekar egen dyrka mark. De har dyrka ca. 55 dekar eget areal og kjøpt to små eiendommer. I tillegg leier de 185 dekar slik at det totale arealet i dag er på ca. 350 dekar inklusiv gjødsla beite. De har god tilgang på leiejord, men den kunne vært enda bedre. På bruket er det ganske mye utmark. De har 1800 dekar egen utmark der det er felles beiterett. I tillegg kan de beite i annen utmark med felles beiterett.

Da de overtok gården i 1999, var det kufjøs og våningshus på selve gården og et eldre våningshus på et gårdstun 800 m fra selve gården. Sistnevnte er solgt for to år siden til ungdommer som vil restaurere og holde det i hevd. Våningshuset på gården var fra 1973. Det er restaurert og holdt vedlike ved å skifte vinduer og bordkledning m.m.

Etter at de overtok gården planla de løsdriftsfjøs som stod ferdig i 2002. Det nye fjøset er kobla til det gamle fjøset. De fikk ikke bygge for mer enn 20 båsplasser i løsdriftsfjøset, dvs. det samme som var i gammelfjøset. De har 20 melkekyr og fullt påsett. Alle kviger og okser blir fôra opp i den gamle delen.

Husdyrproduksjonen holder høyt nivå. Produksjonen er på ca. 9000 kg per årsku. De har levert elitemelk i nesten alle år, legger stor vekt på kvalitetsproduksjon av melk og har fått utmerkelse for elitemelk for 5 og 10 år. Slaktevekta på oksene er 300-350 kg.

Brukerparet ønsket å ha arbeidsplass for begge to på gården. De analyserte hvilke ressurser og kunnskaper de hadde. Det var ikke ønske om å øke dyretallet for det ble bare å holde på med det samme som før. De er selv en stor ressurs og ønsket å gjøre noe annet med utgangspunkt i gårdens ressurser. May er utdannet førskolelærer med tilleggsutdanning for småskolepedagogikk, administrasjon og ledelse. Myndighetene stimulerte til å utvikle tilleggsnæringer i tillegg til konvensjonell gårdsdrift og slik har ulike tilleggsnæringer blitt et bidrag til økonomi og aktivitet på gården.

Fra 2004 har de jobba med gården som pedagogisk ressurs. Nordtun Gård har tatt imot barnehagegrupper, grunnskoler og videregående skoler for å informere om hva som skjer på en gård. De fra videregående er interessert i å se hvordan ressursene blir utnyttet på gården både til vanlig landbruksproduksjon, reiseliv og mat fag. I to år har de hatt enkeltelever utplassert fra skoler til alternativ skolehverdag/undervisning som er mer praktisk tilnærmet.

Siden 2004 har de drevet med Inn på tunet aktiviteter. Som en del av dette, har de samarbeidet med barnevernet og vært avlastings- og fosterhjem.

Nordtun Gård har også vært språkarbeidsplass for nye landsmenn i mange år. Intensjonen er en praktisk tilnærming til språkopplæring. Personen som er i opplæring deltar da i arbeid sammen med May og Stig på gården, og tilnærmer seg det norske språk gjennom kommunikasjon, som er direkte knyttet til gjøremål i tillegg til at det gir sosial og kulturell tilnærming til det norske samfunnet.

Adresse:	Telefon	E-post	Kontonummer
Statens hus Moloveien 10 8002 Bodø	75 54 78 48	fmnojko@fylkesmannen.no	1503 46 01523

Parallelt med dette tok May kurs og utdanning i videreforedling av melk. Nordtun Gård bygde ysteri med gårdsbutikk som stod ferdig våren 2008. Sommeren 2008 var den første med turister på gården. De første åra hadde de også marked på gården der andre også kom og solgte sine ting. Samtidig bygde de opp gårdens merkevare. Folk ble kjent med begrepet Nordtun Gård. De har deltatt på festivaler og markedsdager over hele landet, og selger sine produkter gjennom Reko-ring, Bondens Marked og andre nettverk som f.eks. Kvinnene fra havet.

I 2011 innredet de Ysteloftet kafe i andre etasje på ysteriet og la til rette for uteservering. Ostekake går det mye av. Ostekake med molte er spesielt populært. De serverer middag og lunsj i kafeen med utgangspunkt i produkter fra egen gård, kjøtt og melkeprodukter samt bær fra hage og utmark. Har også et godt samarbeid med andre nisjeprodusenter.

I en kort periode hadde de hest på gården, men dette var svært tidkrevende. I 2005 kjøpte de lama fra Levanger. De ønsket et dyr som krevde mindre tid, hadde tydelig kroppsspråk og var sikrere for barn. Lama markerer tydelig om de vil ha kontakt og de er forholdsvis lett og dressere. I tillegg er det 3 gjess, 3 kalkuner og noen høner på gården. Dette er «besøksdyr», men lama tilfører også kjøtt som brukes i servering på gården. Alle som kommer på besøk kan hilse på disse dyrene.

Å drive gård er en altoppslukende virksomhet. Du bor på arbeidsplassen, og det er aldri fritt for arbeidsoppgaver. Da er det en stor fordel å ha lidenskap for det du gjør. Man har mange muligheter til å utvikle et gårdsbruk og opparbeider kunnskap på mange områder. Det gjør jobben interessant. Brukerparet trives godt som bønder og synes det er viktig med en arbeidsplass for begge to. De merker alderen. Man skal være sterk og ha god helse for å drive gårdsbruk. May har ansvar for tilleggsnæringer, samt en del administrativt arbeid i tilknytning til rapporteringer og regnskap, Stig har ansvar primært for landbruksproduksjonen, dyrene og alt som har med jordpleie og avlinger å gjøre, i tillegg til brøytetjeneste om vinteren. Han tar oppdrag for både private og har ansvar for brøyting på kommunal vei i bygda. Det har mye å si at de har tilleggsnæringer som de liker. Interesse, jobb og næring går hånd i hånd. Med to næringer har de vært avhengige av hverandre. De har fått god innsikt i hverandres arbeid, hjelper hverandre og vet hvor stor innsats som må legges ned for å få gården til å gå rundt.

Gårdsturisme har gjort at de har truffet mange interessante folk. Brukerne har bl.a. vært mange ganger på Grüne Woche og i Frankrike på studieturer og ystekurs. De har deltatt på studieturer for reiseliv og lokal matproduksjon både i Norge og i utlandet. Slike ting gir inspirasjon, bygger nettverk og er både gårdsutvikling og bygdeutvikling.

I nabolaget er det en annen gård som har etablert Marmelkroken med overnatting, bespisning og konferanser. De bygde opp sitt reiselivstilbud samtidig med Nordtun Gård. De to bedriftene har godt samarbeid, produktutvikling og erfaringsutveksling. De hjelper hverandre ved arrangementer og inspirerer hverandre. Gårdene har forskjellige reiselivsprodukter og kan utfylle hverandre i bygda. Har også samarbeid med andre reiselivsbedrifter i og utenfor kommunen. Uten nært samarbeid kommer man ikke langt!

Høsten 2019 ansatte de en person i 50 % fast stilling, primært til å jobbe i ysteriet. Da Stig ble syk i desember, ble hun omplassert til fjøset siden hun er agronomutdannet.

I sommersesongen har de lokale ungdommer som jobber med turistnæringa. De legger stor vekt på at det er lokal ungdom som får seg sommerjobb. Det er en fordel at de har god lokalkunnskap og kan markedsføre Andøya for gjester og at norske gjester møter norsk språk.

Adresse:	Telefon	E-post	Kontonummer
Statens hus Moloveien 10 8002 Bodø	75 54 78 48	fmnojko@fylkesmannen.no	1503 46 01523

Som en naturlig del av drifta, bidrar barn og barnebarn ved behov. Det er stort behov for arbeidskraft i sesongen.

May er engasjert i ulike styreverv og verv, mest i tilknytning til nye næringer på gården, dette tilfører kunnskap og økt nettverk. Hun har vært engasjert i organisasjonen Hanen siden 2005. Hanen driver med bygdeturisme, lokalmat og innlandsfiske. May har vært leder i Hanen Nordland tidligere, og er kasserer nå. Hun har også vært styremedlem i Hanen på landsplan i 4 år. May var 1. vara til styret i Norsk Gardsost i 2 år og med på å arrangere VM i ost i Bergen i 2018. Hun har tidligere sittet i kommunestyret i Andøy i 4 år. May har vært med å bygge opp Andøy Reiseliv som næringsorganisasjon for reiselivet i kommunen. Hun synger også i Åse blandet kor.

Stig har tidligere vært involvert i Andøy Bondelag i flere valgperioder og også medlem av valgkomiteen. Han har vært både leder og styremedlem i det lokale grunneierlaget i mange år. Laget heter nå Bø Utmarkslag. Før han overtok gården arbeidet han ved Landbrukstjenesten i Lødingen og Andøy kommune. Han har også engasjerte seg aktivt i barneidrett.

Brukerparet har bygd opp et mønsterbruk med utgangspunkt i gårdens ressurser, egne interesser og kunnskaper og sine menneskelige ressurser. Nordtun Gård er et tydelig ansikt utad for landbruksnæringa. De profilerer næringa på en positiv måte med å presentere norsk landbruk for turister og lokalsamfunn, bidrar positivt for barn og ungdom på mange måter, produserer kvalitetsprodukter, tar samfunnsansvar i vid forstand og setter Andøya på kartet. Brukerparet er verdige vinnere av pris for veldrevet gårdsbruk 2019 i Nordland.

Adresse:	Telefon	E-post	Kontonummer
Statens hus Moloveien 10 8002 Bodø	75 54 78 48	fmnojko@fylkesmannen.no	1503 46 01523